

Management parkování, omezení přístupu a regulace rychlosti

Photos: eltis.org, CIVITAS GUARD

Tom Rye

Profesor a vedoucí sekce dopravního plánování, univerzita v
Lundu, Švédsko

Místo, datum

Training modules

- 1) Parking space management, access restriction and speed control
- 2) Mobility management measures for families, kindergartens and schools
- 3) Land use and housing in mobility management
- 4) Public transport models
- 5) Street design, streetscape and traffic calming
- 6) Walking and cycling – counselling municipalities
- 7) Design and implementation of sustainable mobility campaigns
- 8) Communication training

Cílem tohoto modulu je:

Pochopit:

- důvody, proč je nutné zavádět management parkování a omezení pro vjezd osobních aut
- dopady managementu parkování na ekonomiku a dopravní a environmentální systémy
- jakým způsobem řídit parkování, včetně příkladů dobré praxe
- technické a finanční aspekty managementu parkování
- jak dosáhnout toho, aby veřejnost akceptovala management parkování
- začít víc přemýšlet o tom, jak zavést management parkování ve vašem městě.

Kontrola / omezení osobní automobilové dopravy

- Proč používáme auto?
- Jaké jsou důsledky používání osobních aut (a měli bychom ho omezit)?
- Soubor omezujících opatření vůči osobní automobilové dopravě?

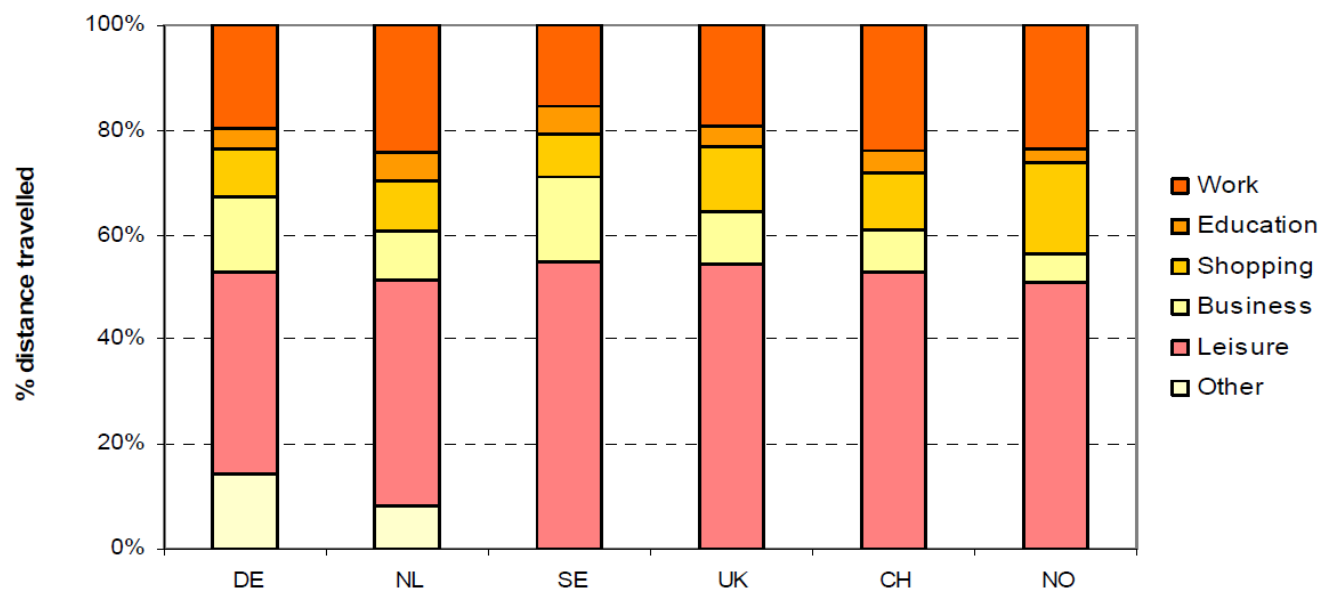
Proč používáme auto?

- Typy cest
- Motivace pro jízdu autem

Typy cest

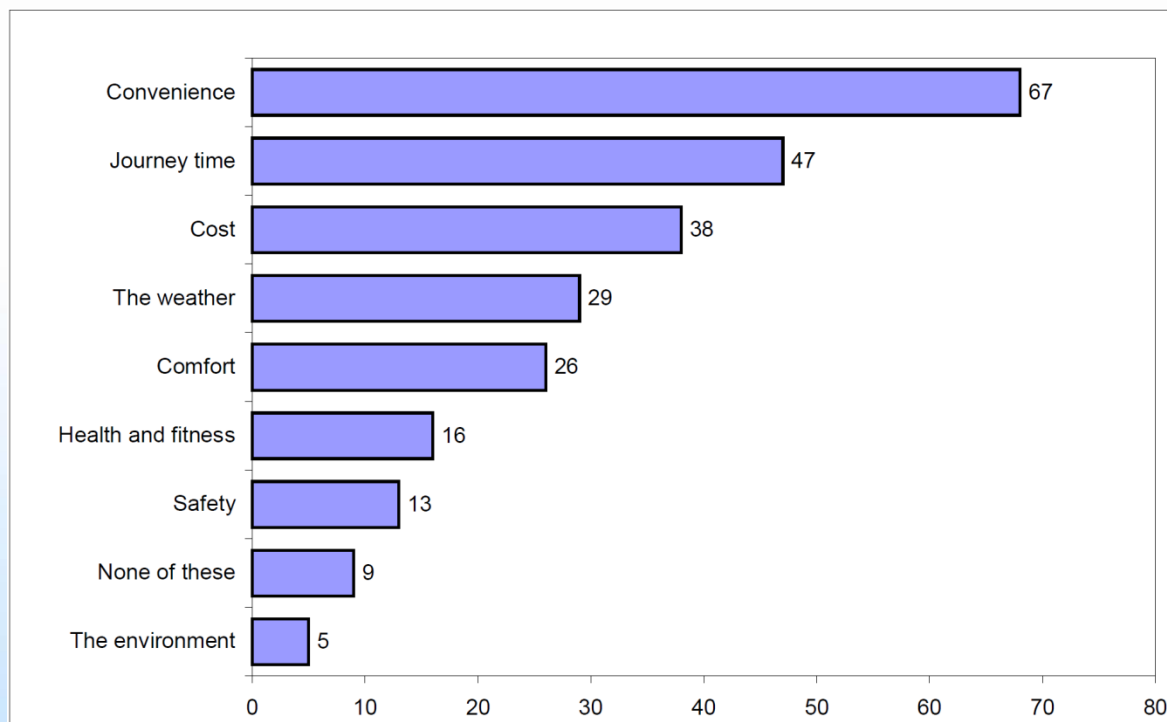

Podíl celkové osobní vzdálenosti podle účelu cesty (v šesti zemích)

Zdroj: Layos L.A , *Passenger Mobility in Europe*, Statistics in Focus 87/2007, Eurostat, 2007)

Proč?

Co hlavně ovlivňuje volbu způsobu dopravy (podíl z celkového počtu respondentů)

(Anderson S. & Stradling S.G., *Attitudes to car use and modal shift in Scotland*, The Stationary Office, 2004)

Jízda autem a proč? – *Prosím diskutujte.....*

Jak budou řidiči reagovat na různé řídící / omezující metody?
..... Záleží na tom, pro jaký účel auto používají a z jakých důvodů jezdí právě autem.....

- ***Pro jaké účely se nejčastěji používají osobní auta ve vaší zemi – a v jakých poměrech?***
- ***Z jakých důvodů jezdí lidé ve vaší zemi právě autem – a jsou některé důvody významnější než jiné?***
- ***Může se kultura osobní automobilové dopravy změnit?***

Důsledky používání osobní automobilové dopravy

- spotřeba energie
- degradace životního prostředí
- dopravní přetíženost
- a další?

Spotřeba energie – Evropa

	Celkem	Naf ta:	Plyn :	Elektřina:	Obnovitelné zdroje & další:	Pevná paliva :	Tepel né zdroje :
Konečná spotřeba energie:	1,176	497	279	242	62	55	41
Průmysl:	324	50	104	98	18	43	11
Domácnosti/služby:	482	89	174	138	39	12	30
Doprava:	370	358	1	6(*)	5	0	0
z toho:							
• <i>silniční</i>	303	297	1		5		
• <i>železniční</i>	9	3		6(*)			
• <i>vnitrostátní vodní</i>	6	6					
• <i>vzdušná</i>	52	52					

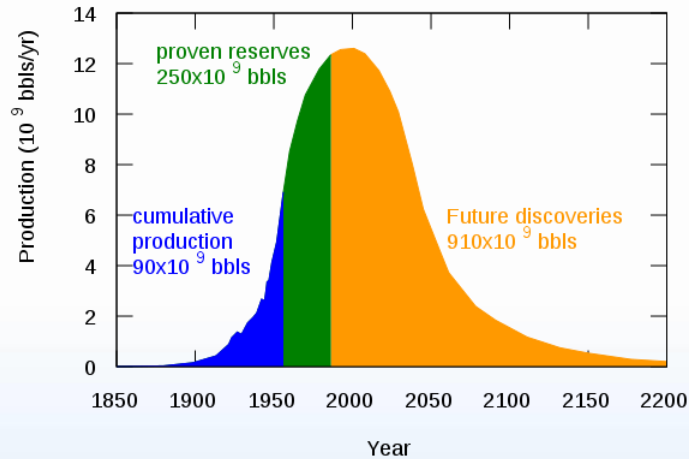
(*) Using Power Station Generation figures this 6mtoe from 'Electricity' in average would be generated by: 'Thermal' (Oil, Gas, Solid Fuels etc) - 3mtoe (55%); 'Nuclear' - 2mtoe (30%); 'Hydro' - 1mtoe (9%); and a small proportion (6%) by other 'Renewable' Sources.

Konečná spotřeba energie v Evropě (EU27) 2006 (milion tun ropného ekvivalentu)

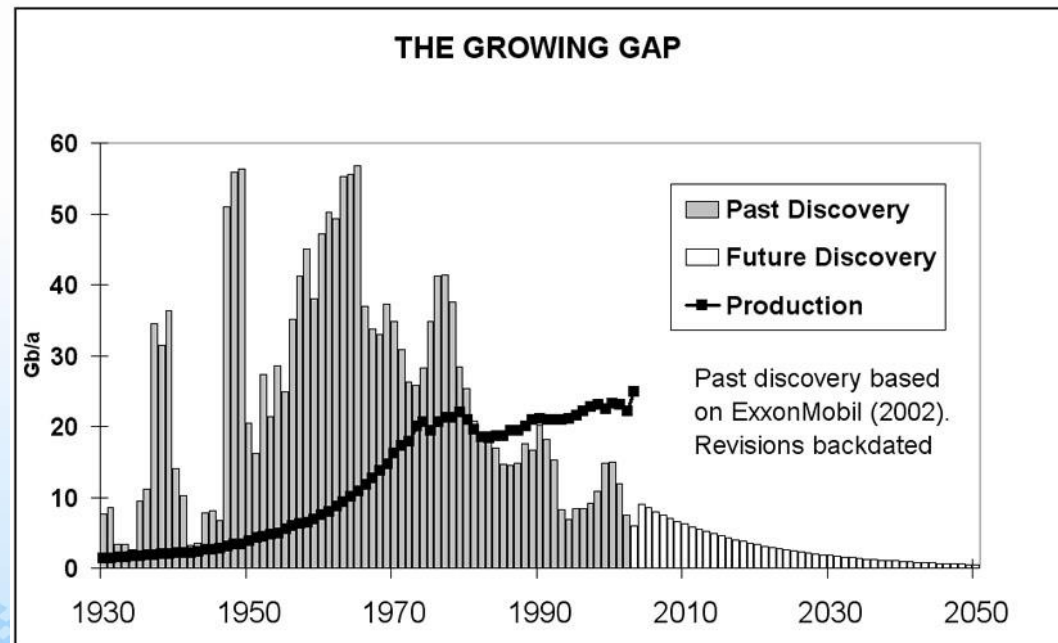
(Eurostat, Panorama of Transport (2009 Edition), European Communities, 2009 & Eurostat, Energy, Transport & Environment Indicators (2008 Edition), European Commission, 2008)

Spotřeba energie – ‘ropný zlom’

M. K Hubbert 1956

Asociace pro studium ropného zlomu 2011

Spotřeba energie

Spotřeba energie na osobokilometr (MJ/p.km):	Západní Evropa	Východní Evropa
Osobní automobil	2.49	2.35
Autobus	1.17	0.56
Tramvaj	0.72	0.74
Lehká železnice	0.69	1.71
Metro	0.48	0.21
Příměstská železnice	0.96	0.18

Spotřeba energie v dopravě na osobokilometr v městech západní a východní Evropy 1995

(Kenworthy J.R., *Transport Energy Use and Greenhouse Gases in Urban Passenger Transport Systems: A Study of 84 Global Cities*, Third International Conference of the Regional Government Network for Sustainable Development, Fremantle, Australia, 09/03)

Degradace životního prostředí

- celosvětově
- lokálně
- přetíženost
- další

Životní prostředí – globální oteplování

- Rostoucí koncentrace skleníkových plynů – klimatické změny
- Pokud teplota vzroste do roku 2080 o 5°C, dle předpokladů dojde do roku 2100 ke snížení celosvětového HDP o 10 % a zvýšení cen potravin o 30 % (Stern, 2006)
- Cílem EU je snížit emise skleníkových plynů do roku 2020 o 20 %
- Doprava zde hraje klíčovou roli

Životní prostředí - globálně (oteplování)

- V roce 2007 produkovala doprava v Evropě 28,4 % z celkové hladiny emisí CO₂.

	Silniční doprava	Plavební doprava	Civilní letectví	Železnice	Jiné	Doprava celkem
Podíl na celkových emisích CO ₂ z dopravy:	70.9%	15.3%	12.5%	0.6%	0.7%	100.0%

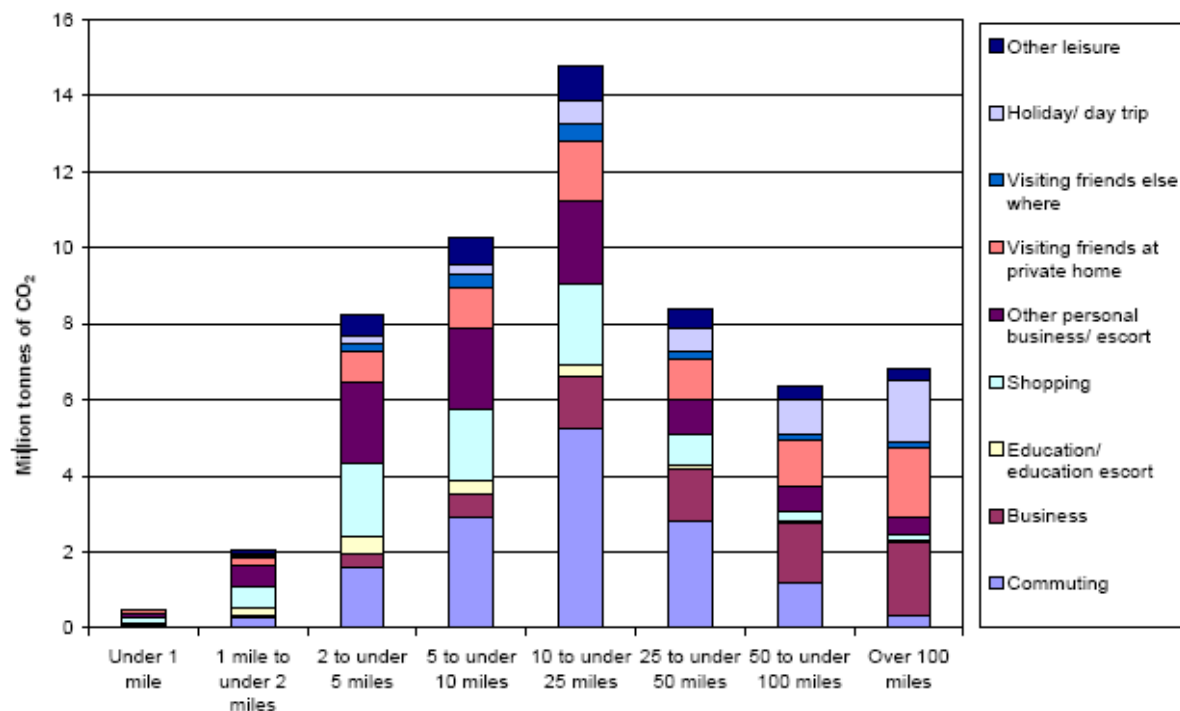
Emise CO₂ podle způsobu dopravy

(D G TREN, CO₂ Emissions from Transport by Mode, 2010)

I když v osobní dopravě produkují nejvíc CO₂ ty nejdelší cesty

Figure 3.14: Estimated CO₂ emissions from household cars by journey purpose and journey length, GB, 2002/2006 average

Source: DfT analysis

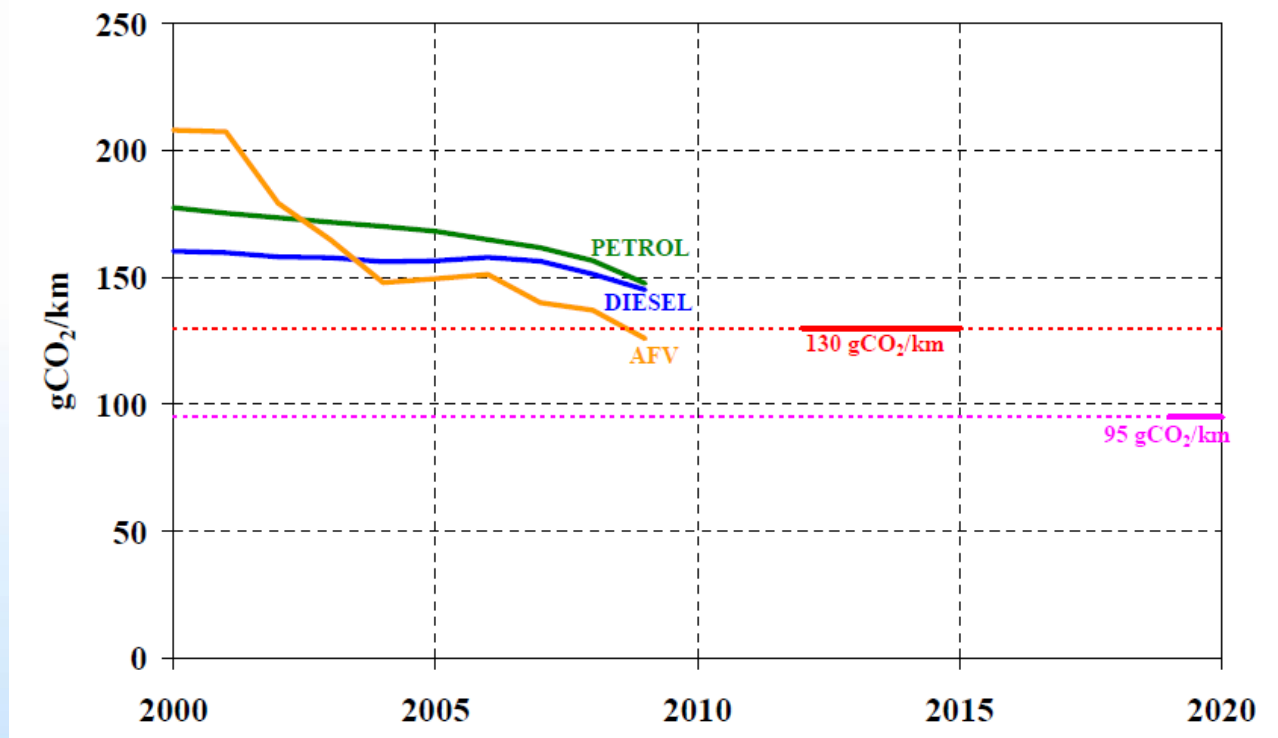
Životní prostředí - globálně (oteplování)

Produkce CO2 na osobokilometr (CO ₂ kg/p.km):		
Auto (jako řidič)	VB Petrol	0,20
	VB Diesel	0,14
Železnice	VB Intercity	0,11
	VB jiné	0,16
	VB metro	0,07
Autobus	Londýn	0,09
	VB mimo Londýn	0,17
	VB rychlíky	0,08
Letecká doprava	Evropa	0,51
	Mimo Evropu	0,32

Emise CO2 podle způsobu dopravy

(Hillman M. & Fawcett T., *How we can save the planet*, Penguin, 2004)

Životní prostředí - globálně (oteplování)

Emise CO₂ z nových osobních aut podle typu paliva, Evropa

(Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru – ‘Monitorování emisí CO₂ z nových osobních aut v EU: pro rok 2009’)

Životní prostředí - lokálně

- Nehody / zranění
  - $\approx \text{€}116\,000$ za nehodu se zdravotní újmou (UK – DfT);
- Znečišťování ovzduší
  - $\approx \text{€}27\text{--}\text{€}282$ na jednu tunu uhlíku (2010) (UK – DfT);
- Hluk
  - $\approx \text{€}10$ na domácnost na decibel (A) change at 45 $L_{\text{Aeq, 18hr}}$ dB(A) $\rightarrow$
 $\text{€}118$ na domácnost na decibel (A) change at 80 $L_{\text{Aeq, 18hr}}$ dB(A)
(UK DfT);
- Rozdělení komunity;
- Dopravní přetížení
  - nestálý dopravní tok / nižší rychlosti / fronty /
nepředvídatelná doba cestování
  - jedno další auto na již přetížené hlavní silnici ve městě představuje
mezní externí náklady ve výši $\text{€}0,86$ na kilometr (UK – DfT)
- Narušení vizuálního vjemu

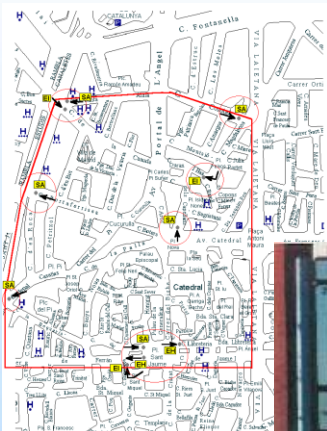

Omezující opatření vůči osobní automobilové dopravě – řízený přístup

Omezení pro auta – na ulici 1

- řízení přístupu
  - zóny s předností pro chodce
  - vstup do ulice chráněný zasouvacími sloupky
  - nutnost doplňkových opatření (veřejná doprava, car sharing atd.)
  - Barcelona / Boloňa / Krakov / Lublaň / Namur
- 20%-78% *snížení provozu* / 19% *snížení počtu dopravních nehod*

Příklad z města Gent, Belgie – 35 hektarů pěších zón

Deset veřejných parkovišť mimo ulice města - 29 000 parkovacích míst pro auta

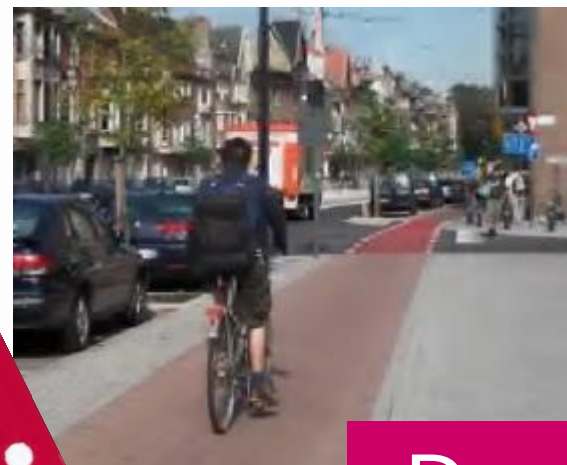

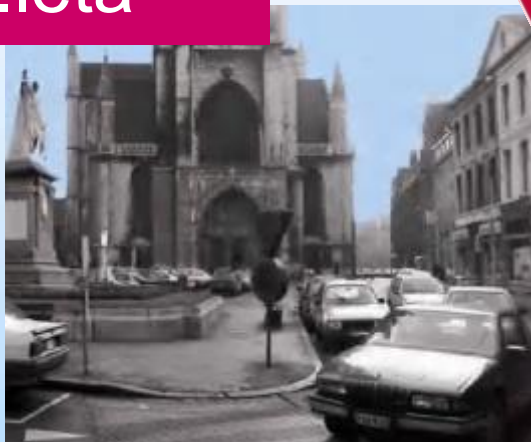
Parking space management,
access restriction and speed control

80.léta

Dnes

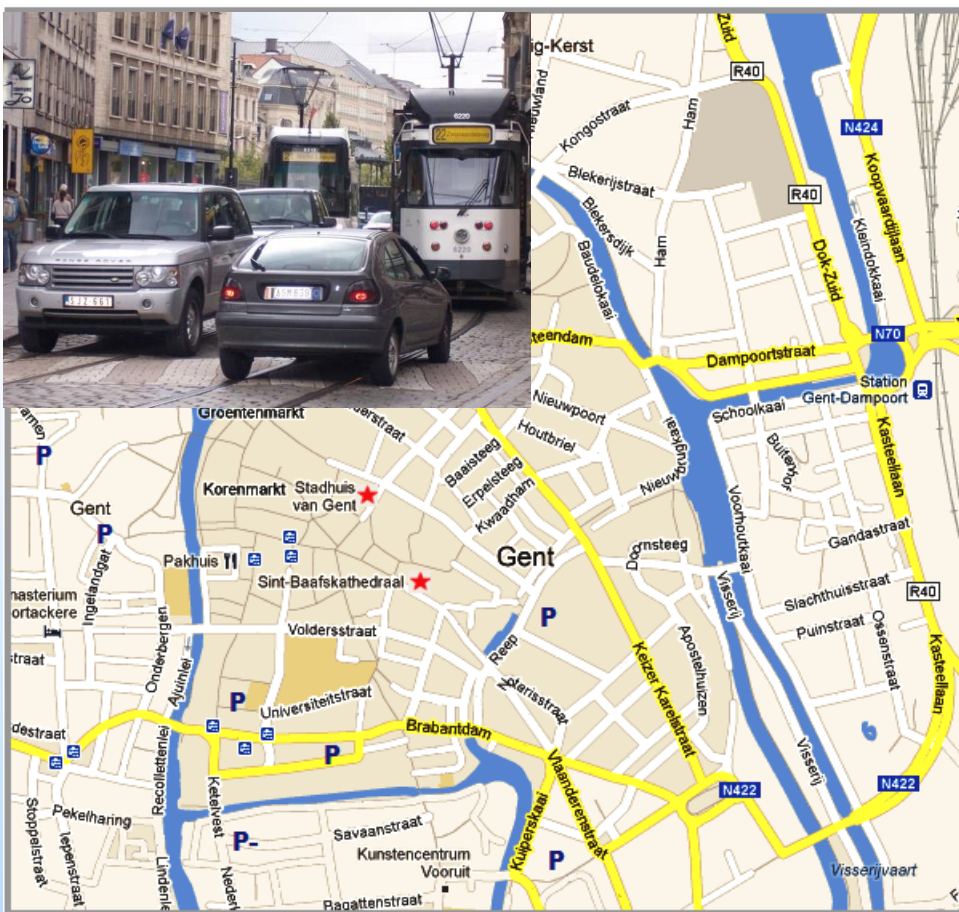

gent:

Photos: City of Gent

Ale! ... některé negativní zkušenosti z Gentu

- Nahrazení povrchových parkovišť podzemními, ale ve stejné lokalitě
- Vozidla hledající místa k parkování způsobují dopravní zácpy
- To má negativní vliv na veřejnou dopravu a životní prostředí

Další možnost – York, Anglie

Parkování v centru
nahrazeno systémem
park&ride v okrajové části
města

2001-2006:

- ➔ Počet cestujících veřejnou dopravou (autobusem) až 45 %
- ➔ Provoz ve špičce menší než v r. 1999
- ➔ Ekonomicky velmi úspěšné město – včetně jeho centra

Omezení pro auta – na ulici 2

- Vedení tras
  - Přednost na silnicích spíš pro lidi než pro vozidla (VD / cyklisté / pěší)
  - Jednosměrky pro auta, výjimka pro ostatní
  - Výsledek: trasy pro auta nejsou přímé

Omezení pro auta – na ulici 3

- Kontrola rychlosti
  - rychlostní limity (30 km/h) ve prospěch společnosti / prostředí
    - Graz / Portsmouth / Oxford

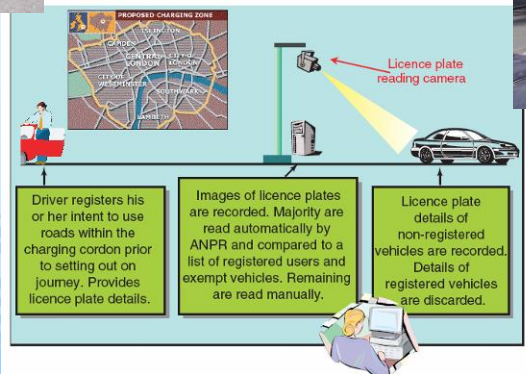
- kontrola rychlosti na hlavní komunikaci

Omezení pro auta – na ulici 4

- Vozovka „na příděl“
  - Omezení vjezdu / využití v době dopravního kolapsu

Omezení pro auta – na ulici 5

- Dopravní zklidnění (design ulice)
  - zúžení / ostrůvky / 'Rumble' devices / objezdy / šikany / Single lane 'build-outs'
  - je obsahem Modulu 5 „*Design ulice a dopravní zklidnění*“
- další (specifické pro.....)

Omezení pro auta přímo na ulici – *diskutujte prosím.....*

- ***Existují ve vaší zemi konkrétní překážky pro realizaci výše uvedených opatření, která vedou k omezení automobilového provozu?***
- ***Jaké typy opatření, která se realizují přímo na ulici, by nejlépe fungovaly a/nebo byly nejlépe přijaty ve vaší zemi?***

Parking space management,
access restriction and speed control

Problémy s parkováním

Parkování – možné „problémy“ 1

Problém:

Na parkovacím místě zaparkují ti, kdo se k němu dostanou jako první; takové využití vzácného prostoru však nemusí být nejpřínosnější.

Parkování na ulici způsobuje dopravní zácpy a problémy s bezpečností.

Důsledkem špatného managementu parkovacích míst a nedostatku informací o jejich dostupnosti je vysoký počet vozidel, která jezdí po městě a hledají místo k zaparkování.

Parkování – možné „problémy“ 2

Problém:

Parkování v zónách pro chodce (na chodníku, přes roh ulice atd.) – problémy pro chodce.

Parkování na ulici bývá levnější než mimo ulici, což způsobuje, že se lidé „perou“ o ta první, zatímco ta druhá zůstávají prázdná.

Samotný fakt, že v centru města jsou k dispozici (bezplatná) parkovací místa, motivuje lidi k tomu, aby tam autem jeli.

Centra měst v obavě, že by kvůli spoustě parkovacích míst v rozvíjejících se okrajových částech mohla přijít o zákazníky, se snaží parkování co nejvíc usnadnit.

Ale – určitě existuje spousta dalších problémů, které se týkají parkování?

- Brainstorming

Jak management parkování ovlivňuje způsob, jakým lidé cestují

Typy parkování

- Každé auto musí někde parkovat (95% svého „života“)!
  - Čtyři typy parkování – (centrum města)
    - na ulici (veřejné) (≈10-30%)
    - veřejné mimo ulice (≈ 30-50%)
    - soukromé, nepatří k obytné jednotce (≈ 25-60%)
    - soukromé, patří k obytné jednotce (≈ 0-25%)

Vliv parkování na využití veřejné dopravy a IAD

Parking Spaces per CBD Employee	Park and Ride Spaces per CBD Employee	AM Peak Hour CBD Transit Share
0.79	—	14.6%
0.51	0.029	32.0%
0.46	0.084	38.8%
0.38	0.270	48.7%
0.36	—	39.7%
0.29	0.034	46.0%
0.29	0.122	64.1%
0.28	0.008	48.8%

Vliv parkování na využití veřejné dopravy a IAD

- (Zdroj: COST 342 – 2006 evropský výzkum)
  - Wiener Neustadt – nová parkovací zóna přiměla 25 % zaměstnanců, kteří dříve jezdili autem, aby do práce začali jezdit na kole nebo chodit pěšky
  - Vídeňské distrikty 5-9 – nová parkovací zóna způsobila:
    - 30% snížení objemu dopravy
    - 30 % návštěvníků či zaměstnanců, kteří dříve do dané části města jezdili autem, změnilo způsob dopravy
    - 7 % návštěvníků vyměnilo lokalitu za jinou

Ale – důvody, proč bychom mohli chtít zavádět management parkování – není to jen o volbě způsobu dopravy?

- Jaké jsou další cíle managementu parkování? Proveďte brainstorming – pak se rozdělte do skupin, každá skupina dostane alespoň jeden cíl a musí se rozhodnout, jakým způsobem řídit parkování tak, aby dosáhla určeného cíle.

Způsoby, jak řídit parkování

Parkování

Umístění	Na ulici				Mimo ulici				
Využití	veřejné				soukromé	veřejné			
Majitel	veřejné				soukromé	soukromé	veřejné		
Provozovatel	veřejné nebo soukromé				soukromé	soukromé	soukromé	veřejné	
Typ	bezplatné	placené	S povolení m	Duration Control	bezplatné	placené	placené	bezplatné	placené

Typy parkování a sektor, který ho řídí a/nebo realizuje

Parkování – vývoj a strategie

- **Fáze 1** – žádné problémy – využití dostupných parkovacích míst
- **Fáze 2** – poptávka začíná převyšovat nabídku – zavádění regulačních opatření / zákaz parkování v některých oblastech – základní informace pro řidiče
- **Fáze 3** – poptávka roste – časové limity v centrech měst mají zvýšit obrát aut na parkovacích místech – parkování mimo ulice má doplnit / nahradit parkování na ulici – informace pro řidiče v reálném čase
- **Fáze 4** – dojíždějící jsou vytlačeni do okolních oblastí – soupeření o parkovací místa s místními – zavádění „rezidenčních zón“
- **Fáze 5** – odlišné parkovací tarify pro jednotlivé skupiny řidičů
- **Fáze 6** – park&ride systémy na okraji města
- **Fáze 7** – začlenění problematiky parkování do řízení poptávky po dopravě

Parkování – regulační opatření na ulici

- Parkování v ulicích většinou neregulované / neřízené, ale poptávka roste
  - Úplný zákaz parkování na křižovatkách kvůli bezpečnosti / viditelnosti / přístupu
  - Omezení na hlavní komunikaci v době dopravní špičky kvůli plynulosti dopravy
  - Omezení na jedné straně úzkých vozovek kvůli plynulosti dopravy
  - Časové limity pro parkování na ulici zajistí dostupnost pro krátkodobě parkující řidiče
  - Omezení, která zajistí, aby okraj vozovky mohla využívat vozidla pro nakládání / vykládání zboží u obchodů / kanceláří
  - Časové limity pro parkování v okolí nádraží (např. zákaz parkování od 13h do 14h v pracovní dny) mají zastavit neoficiální systémy park&ride
  - Parkování pouze pro místní obyvatele

Parkování na ulici - vymáhání

- donucovací orgány -
  - policie
  - místní úřady (pouze v některých zemích – nespadá pod trestní právo)
    - Může být vymáhání ze strany místních úřadů lepší
- obecně financováno z centrálních daní
  - v případě místního úřadu – může být částečně financován z parkovacích poplatků

Parkování na ulici – regulační opatření a vymáhání – *Prosím diskutujte.....*

- Jaká je ve vaší zemi situace, co se týče regulace parkování na ulici a vymáhání zavedených opatření?
- Kdo má zodpovědnost za vymáhání a jakým způsobem je financováno?
- Může se kultura vymáhání změnit?

Parking space management,
access restriction and speed control

Parking space management, access restriction and speed control

Příklad z Istanbulu...

- Společnost ISPARK řídí 17000 parkovacích míst na ulici
- Zcela změnila systém vymáhání a plateb za tato místa

Role hlídače na parkovišti (vymahač)

- Veřejný obraz parkovací politiky
- Veřejnost vůči nim cítí nelibost
- Často terčem útoků!
- Práce s nízkým statusem
- Řešení:
  - Školení, výcvik
  - Veřejná osvěta o parkovací politice
  - Role ambasadorů, poradců v oblasti parkování, pro turisty
  - Spolupráce s policií kvůli útokům
  - Smlouvy na dohodu

Parkování mimo ulici - veřejné

- Proč?
  - Návštěvníci města musejí někde parkovat – veřejné / soukromé
  - Kontrola nad cenou za parkování (krátké levnější / dlouhé dražší) - veřejné
  - Nahrazuje parkování na ulici - veřejné
  - Maximalizuje zisky - soukromé
- Ale! Kontrola – kdo je majitelem?
  - Většinou soukromé (Edinburgh)
  - Většinou veřejné (Nottingham & jižní Evropa)

Parkování mimo ulici - veřejné

- Na co nezapomenout při plánování nového parkování pro auta v blízkosti městského centra -
  - Kam chtějí lidé jezdit
  - Místní úřad může ovlivnit cenovou strukturu (i když je provozováno soukromě)?
  - Nižší taxa za kratší stání a vyšší taxa za delší stání na parkovišti
  - Nižší taxy než za nejbližší parkování na ulici
  - Parkování příjemné / bezpečné
  - Provoz, který míří na/z parkoviště, nezpůsobuje dopravní problémy (zejména veřejné dopravě)
  - Jako kompenzace dochází k omezení / rušení parkovacích míst na ulici (prostor připadá veřejné dopravě / chodcům)

Parkování mimo ulici - veřejné

- Náklady (VB/Holandsko)-
  - Investice
    - Pozemek - ??
    - Úprava povrchu, asfalt, odvodňování, osvětlení - €3000
    - Struktura parkoviště - €15000 - €20000 na jedno místo
    - Podzemní - €40000 na jedno místo
  - Provoz
    - Údržba a zabezpečení může být na každé místo €150 - €450 ročně
    - Daně ?

Parkování – systém park&ride

- Proč?
  - Součástí strategie, jak vyřešit dopravní zácpy na hlavních silnicích, směřujících do měst / do center
  - (lze dosáhnout 3% až 20% snížení automobilového provozu v centrech měst)
- Výsledky však mohou být i obrácené -
  - Systém může přitáhnout současné pasažéry veřejné dopravy
  - Nemusí být dostatečně využitý, protože potenciální pasažéři v autobusech jdou na jiné místo, kde je lepší veřejná doprava
  - Náklady mohou být vyšší než přínosy

Parkování – systém park&ride

- Aby byl úspěšný -
  - Trasa vozidla veřejné dopravy musí být rychlá, spolehlivá a frekventovaná
  - Frekvence městského systému P&R je nejvýše 10minutová
  - Předpokládané náklady uživatele jsou nižší než náklady za palivo + parkování v centru města
  - Časem dochází k omezení / zdražení parkovacích míst v centru města
  - Snadná dostupnost z hlavní silniční sítě a, pokud je to možné, přednost pro vozy veřejné dopravy na výjezdu z místa P&R
  - Dostatečná kapacita, aby uspokojila poptávku; ale ne nadměrná, aby docházková vzdálenost z nejvzdálenějšího místa parkoviště nebyla příliš velká
  - Bezpečnost pro cestující + auta by měla být co největší

Parkování – systém park&ride

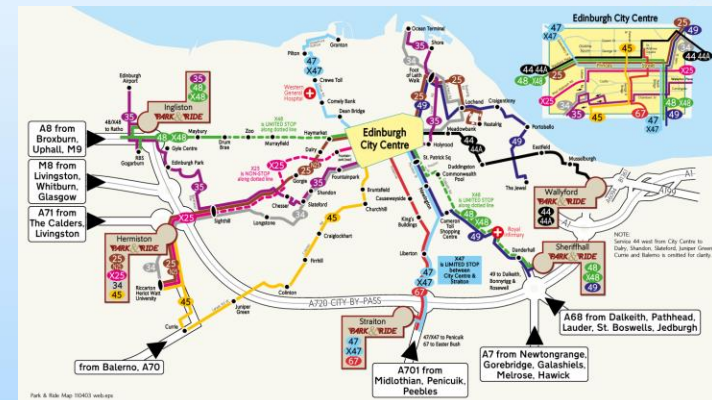
- Náklady
  - Kapitál
    - Služby veřejné dopravy (vlak / autobus - nové?)
    - Zastávka veřejné dopravy
    - Parkování / přístup
    - Pozemek
  - Provoz
    - Služby veřejné dopravy (nové / dotované / ?)
    - Údržba zařízení
    - Zaměstnanci / bezpečnost
    - Daně (?)
    - Ale! Příjmy od uživatelů (VAT?)
- Management
  - Soukromý / veřejný provozovatel veřejné dopravy?

Parkování – park&ride – případová studie

- Edinburgh
  - Ingliston - 2005
    - 550 míst - € 3,5m (později rozšířeno na 1050)
    - Dvě autobusové linky – komerční (bez dotací)
      - Jedna limitovaná zastávka (frekvence 10 min) – přímo do centra
      - Jedna místní linka přes město
  - 6 dalších míst otevřeno později (80% kapacita)
  - Poplatek na pasažéra €1,56 na trase do centra
  - Průzkum mezi řidiči -
    - 92 % považuje parkovací podmínky za dobré
    - 85 % služba na ně udělala silný dojem
    - 90 % dobrá kvalita za slušnou cenu
    - 84 % bezpečnost byla vynikající / dobrá

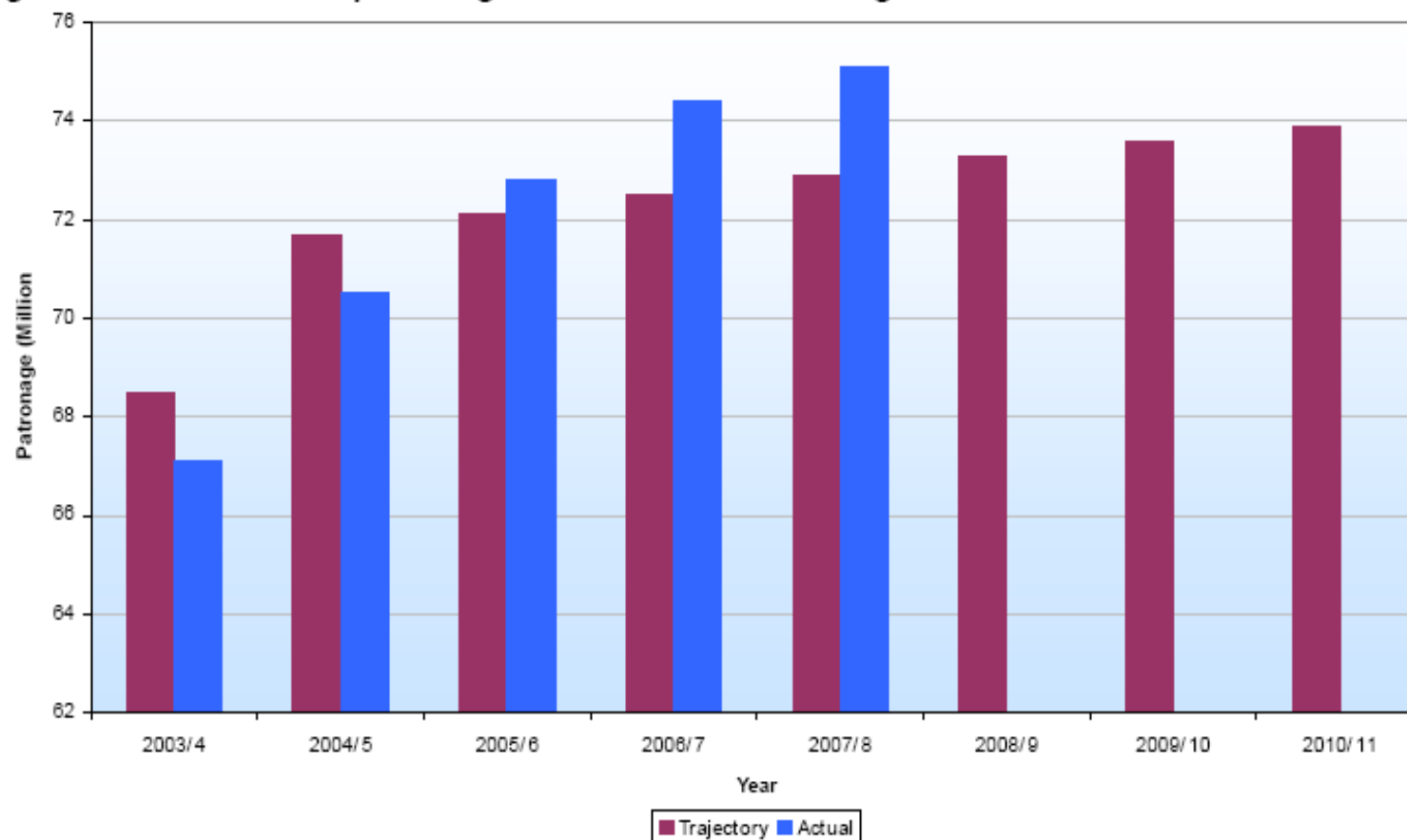

Nottingham

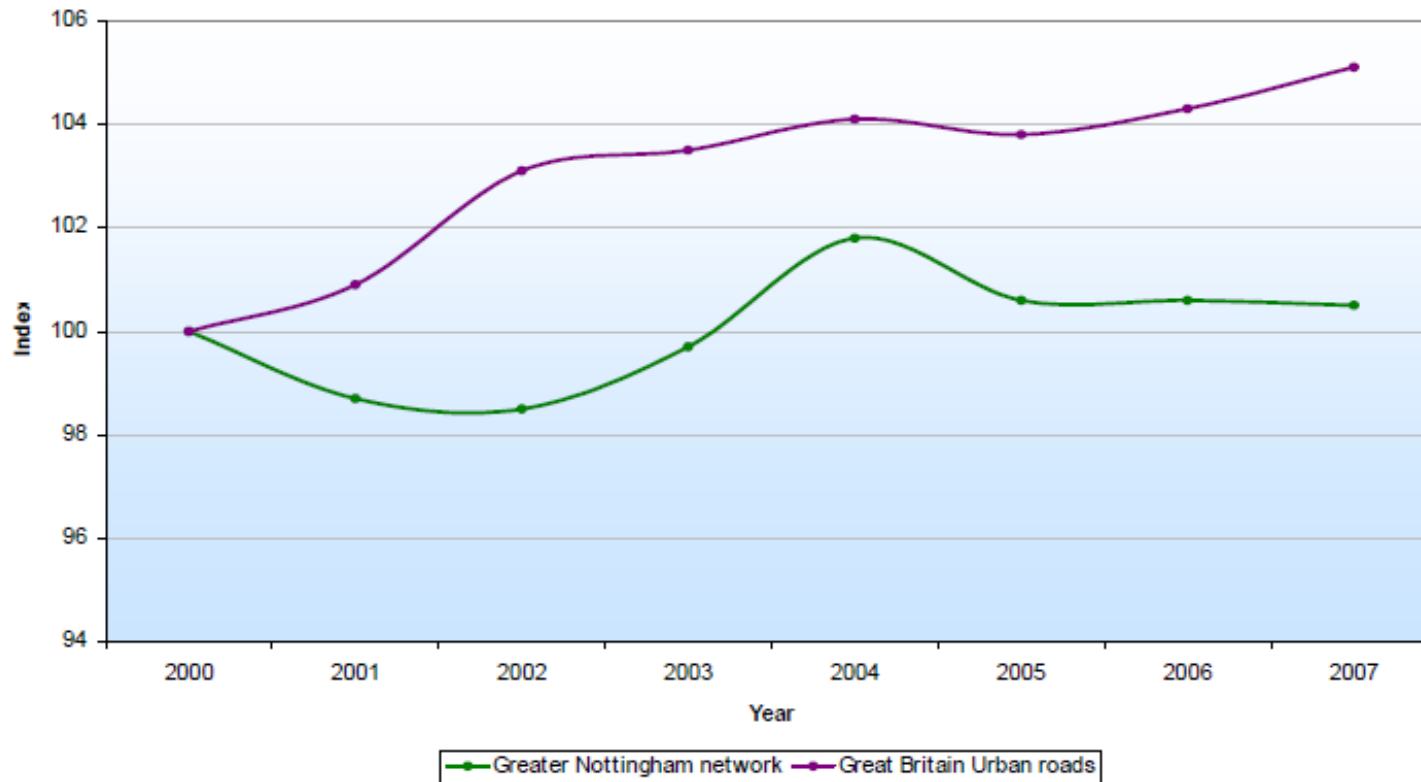

Figure 9.4: Bus and tram patronage levels in Greater Nottingham

Figure 9.3: Traffic Growth in Greater Nottingham vehicle km travelled comparison with Great Britain urban roads

Parkování – park&ride – *Prosím diskutujte.....*

- Jsou ve vaší zemi dobře fungující příklady park&ride?
- Proč fungují dobře?
- Je systém park&ride žádoucí pro vaše město – a proč?
- Jaká omezení brání rozvoji systémů park&ride ve vaší zemi?
- Jak byste nově zavedenou službu park&ride financovali?

Parkování - soukromé

- Soukromé mimo rezidenční jednotky
  - Zaměstnavatel
  - Obchody
- Rezidenční

Parkování – jiné než rezidenční (zaměstnavatel)

- Nespadá pod veřejnou správu
- 40% - 60% celkové parkovací kapacity v centru města
- 81% zaměstnanců, kteří mají k dispozici parkovací místo, jezdí do práce autem (34% těch, kteří nemají) – průzkum ze Švýcarska
- Zaměstnavatelé, kteří mají problémy s dostupností / dopravním přetížením / jiné problémy v souvislosti s mobilitou zaměstnanců – mohli by ve firmě zavést management mobility
- Součástí by měl být i management parkovacích míst

Parkování - rezidenční

- Domov je centrem mobility
- 90% všech cest začíná / končí doma (Německo)
- bydlení s omezeným využitím aut nebo bez aut
  - umožnit místním, aby svůj život mohli organizovat bez nutnosti jezdit autem, jen s pomocí udržitelných způsobů dopravy
  - snadno přístupná komplexní nabídka možností dopravy
- Vzdělávání
- „Autokluby“

Management parkování – akceptovatelnost a důsledky pro místní ekonomiku

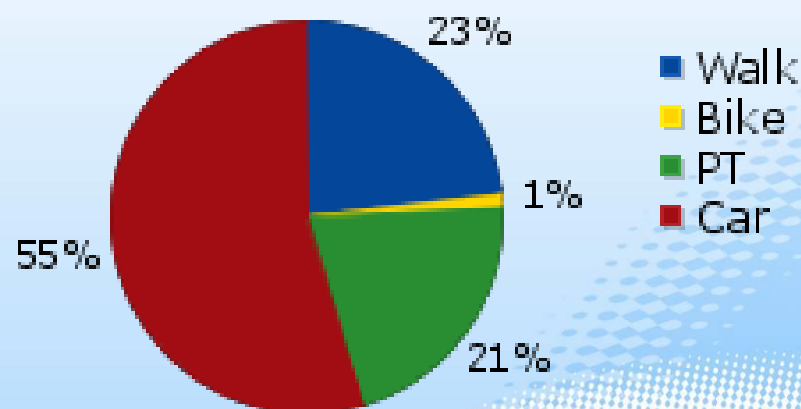
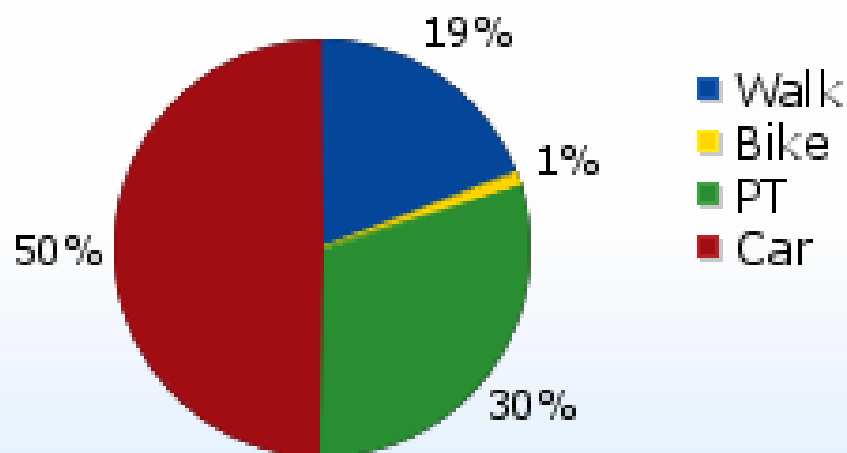

Management parkování – jak dosáhnout lepšího přijetí ze strany veřejnosti

- Maximální informovanost o změnách + zdůvodnění
- Veřejnost je informovaná o opatřeních + chápe je
- Pravděpodobné přínosy je třeba vysvětlit
- Poplatky / předpisy týkající se problému
- Alternativní způsoby dopravy jsou dostupné / na vysoké úrovni
- Každý příjem je využit spravedlivě a transparentním způsobem
- Vymáhání parkovacích předpisů probíhá trvale a spravedlivě
- Pokuty nejsou přehnaně vysoké, odpovídají závažnosti přestupku

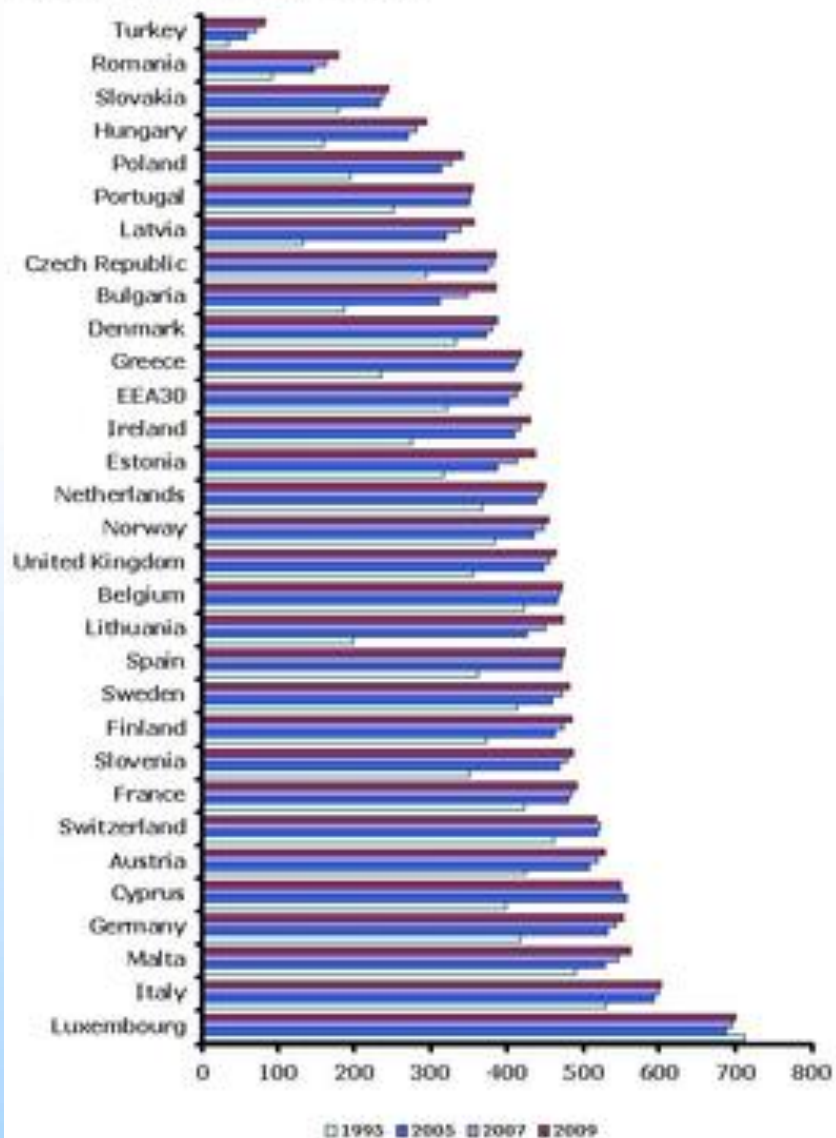
Které město leží v severní/západní Evropě a které v jižní/východní Evropě?

Parking space management, access restriction and speed control

Passenger cars per 1 000 inhabitants

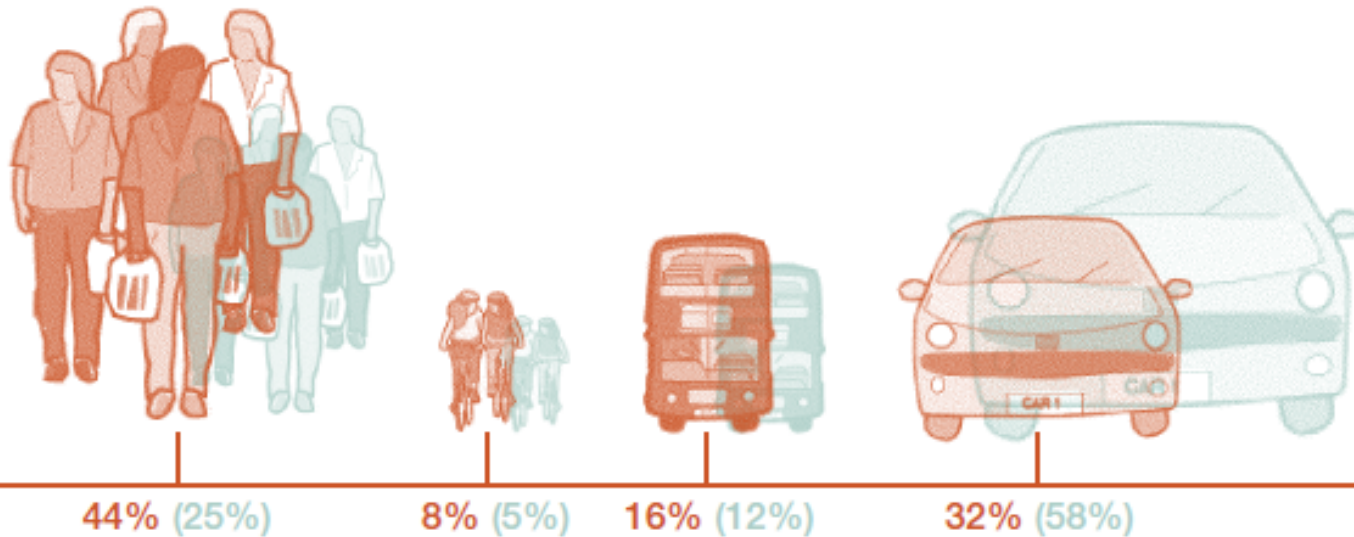

Vztah mezi parkováním a ekonomickým rozvojem

- Častá nedorozumění:
  - „Bezplatné“ parkování?
    - Neexistuje!
    - Buď je placené – nebo zahrnuté do ceny zboží/služeb
    - Atrakce neláká parkující!
    - Parkování je třeba zajistit, jen pokud podpoří využití atrakce (obrat)
  - *Bez parkování nejde podnikat?*
    - Co je třeba zvážit –
      - Poměr návštěvníků využívajících jednotlivé způsoby dopravy
      - Frekvence cestujících jednotlivými způsoby dopravy
      - Výdaje za jednu návštěvu na jednotlivé uživatele (podle způsobu dopravy)
    - Průzkum v Rotterdamu (Meent) ukázal –
      - 56,8 % majitelů obchodu se domnívá, že víc než 50 % zákazníků přijelo autem
      - Ve skutečnosti autem přijelo 21,5 % zákazníků, kteří tvoří 23,8 % obratu

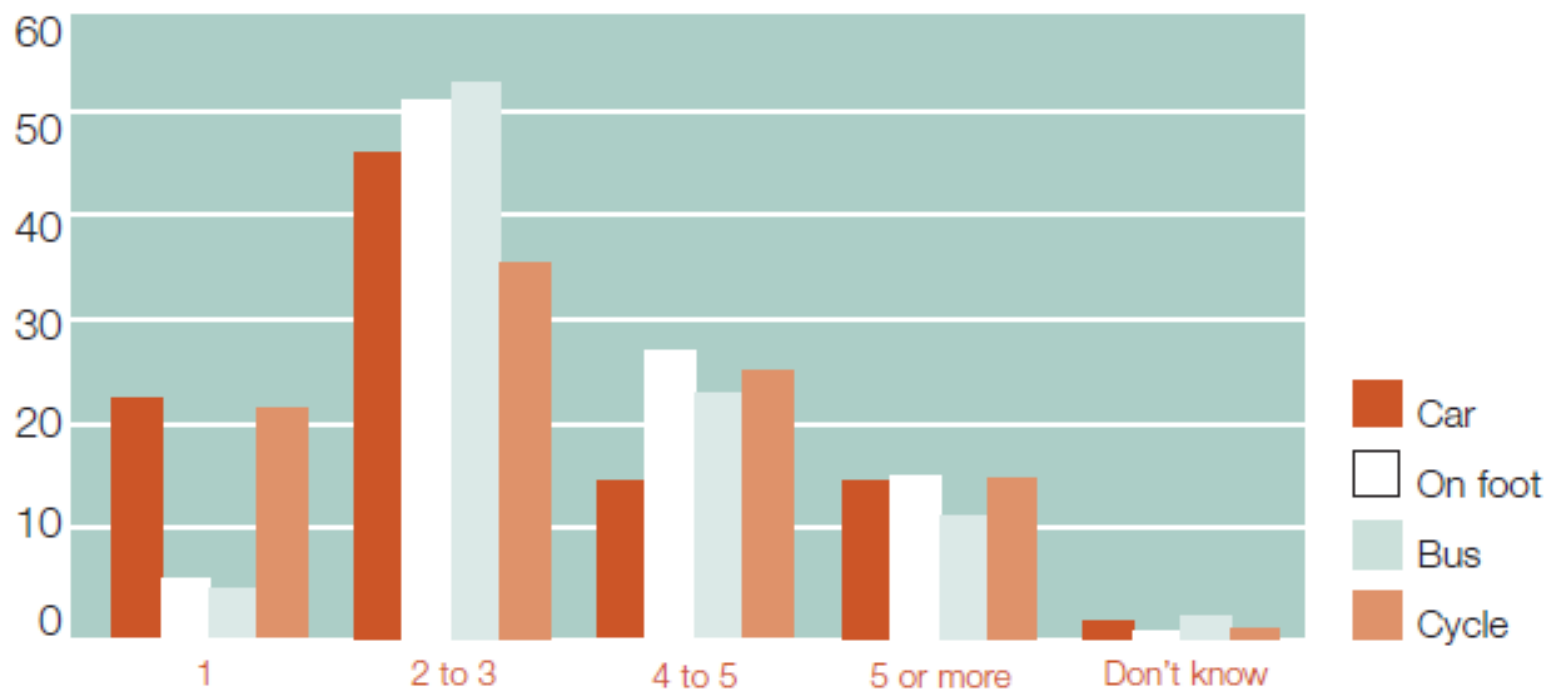
Retailers in Graz overestimated the importance
of the car for customer travel
(from Traffic Restraint and Retail Vitality, Sustrans 2003)

Actual mode of customer travel
(Shopkeepers estimates in brackets)

Who visits most shops? Number of businesses visited by mode of travel

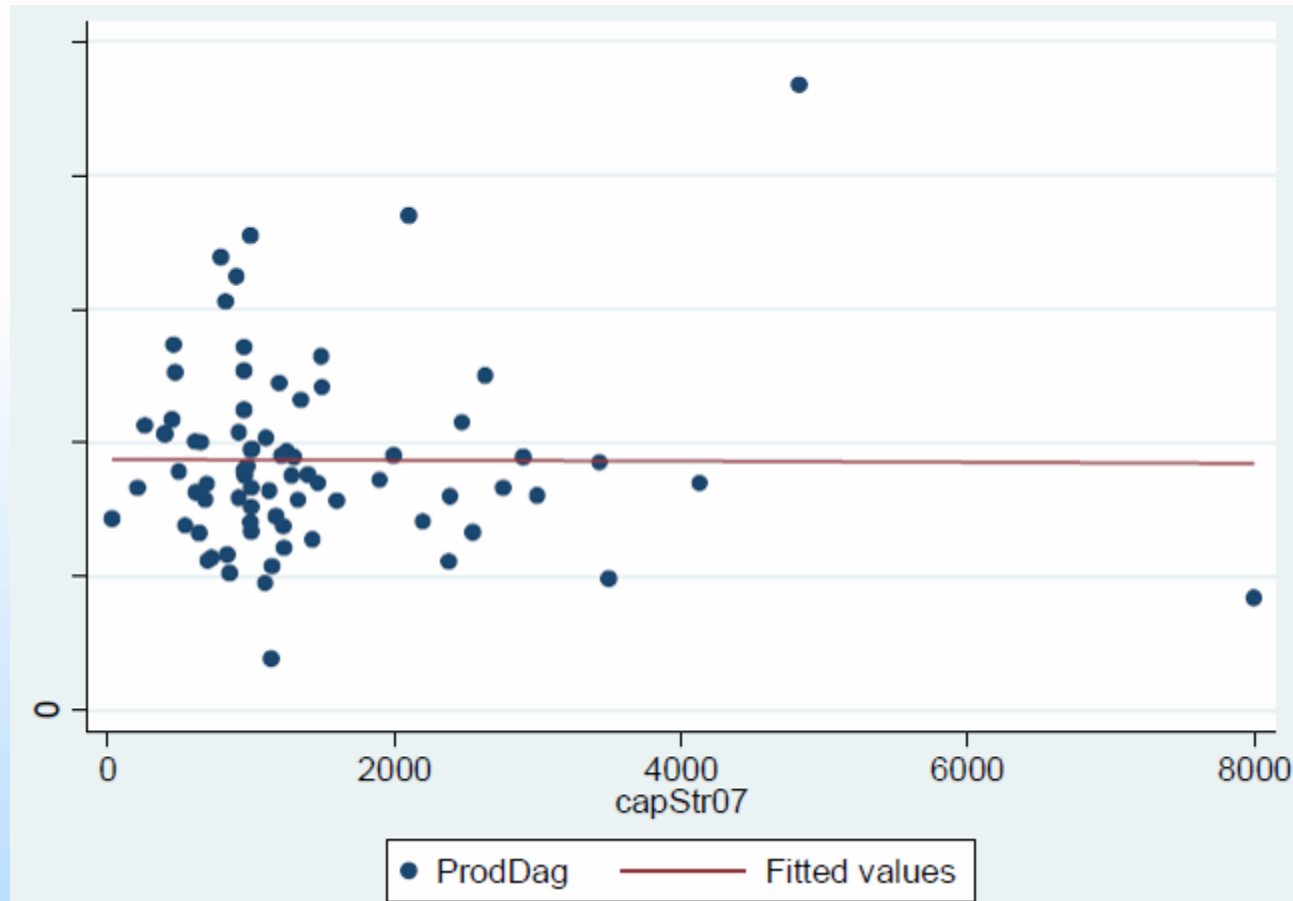
Index „kvality života“ ve městech (Mercer)

- 39 kritérií rozděleno do 10 hlavních kategorií
- Váha každé kategorie odráží její význam pro celkovou kvalitu života
- Zde je TOP 5 světových měst -
  - Vídeň
  - Curych
  - Auckland
  - Mnichov
  - Vancouver / Düsseldorf
- Ve všech těchto městech je relativně složité používat auto / zaparkovat! (S výjimkou Aucklandu)

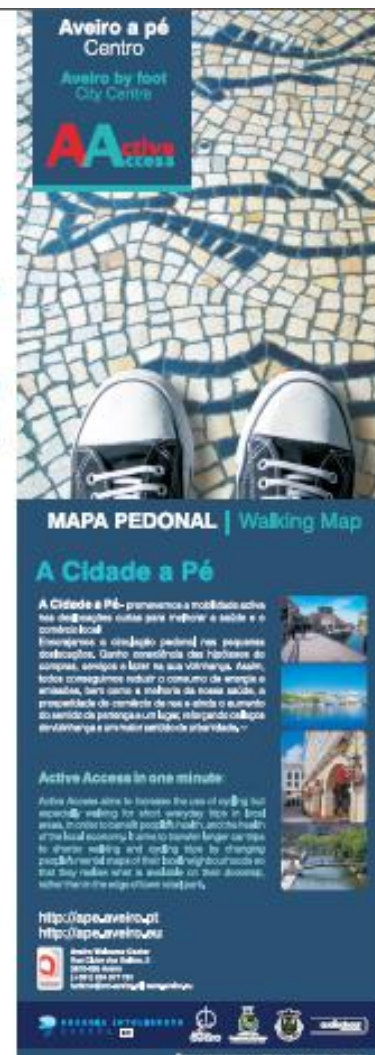
Vztah mezi parkováním a tržbami maloobchodu

- Údaje z Holandska
- 42 nákupních center
- Zdroj: Mingardo y Becker 2011

Parking space management, access restriction and speed control

Aveiro – lokální nákupy

Praktické vzdělávací projekty (PVP)

- Co jsou zač?
- Jak mohou vznikat?

Nápady pro realizaci PVP

- Připravit v rámci SUMP opatření, která omezí automobilový provoz
- Vyvinout komplexní integrovaný systém opatření přímo v ulicích, omezující automobilový provoz
- Strategie parkování pro území města
- Vytvořit systém park&ride
- Sloupky bránící parkování na chodníku tam, kde je to nebezpečné, např. přechody u škol
- Umístěte kostru auta na parkovací místo a uvnitř můžete zaparkovat jízdní kola
- Dočasná proměna parkovacích míst např. v travnatou plochu nebo veřejný prostor (jako v Sofii v rámci ETM), zahrádky restaurací nebo parkoviště pro kola
- Neformální zákaz parkování např. prostřednictvím značení nebo letáků
- Dočasný krátkodobý parkovací „plat“ zaměstnancům, kteří nepoužívají parkovací místa v práci
- Snížené parkovací poplatky pro vozidla ekologicky šetrná
- Rezervovaná parkovací místa pro auta zapojená v systému carpooling

Praktické vzdělávací projekty

- Jaké jsou vaše plánované PVP?
- Kdo se do nich zapojí?
- Dohodnuté lhůty pro PVP
- Jak může probíhat vyhodnocení PVP?
- .....Dotazy?

Parking space management,
access restriction and speed control

Parkování v nové zástavbě

Parkování v nové zástavbě

- Původní předpoklad: v rámci nové zástavby je třeba zajistit adekvátní parkování, které splňuje veškeré možné požadavky přímo v místě – developeři proto požadovali alespoň **minimální** parkovací kapacitu
- Nový přístup: zajištěním veškeré možné poptávky umožníme maximální využití automobilové dopravy – developeři by tedy měli stanovit **maximální** počet parkovacích míst (v souladu s dopravním plánem), a tím automobilový provoz omezit

Parkování v nové zástavbě

- Má zajištěná **maximální** parkovací kapacita negativní důsledky?
  - Parkování je velmi důležitým nástrojem řízení poptávky
  - Restriktivní parkovací opatření ovlivňují volbu dopravy
  - Mezi dostupností parkovacího místa a mírou využití automobilové dopravy existuje jasná spojitost
  - Neexistuje žádný důkaz o tom, že tato opatření mají významný negativní účinek na ekonomický rozvoj města či venkova
  - Žádný náznak, že by opatření měla nějaký účinek na vnitřní investice
  - *Developeři však považují parkování za tak významné proto, že podle nich zvyšuje hodnotu jejich majetku*

(<http://www.dft.gov.uk/publications/maximum-parking-standards/>)

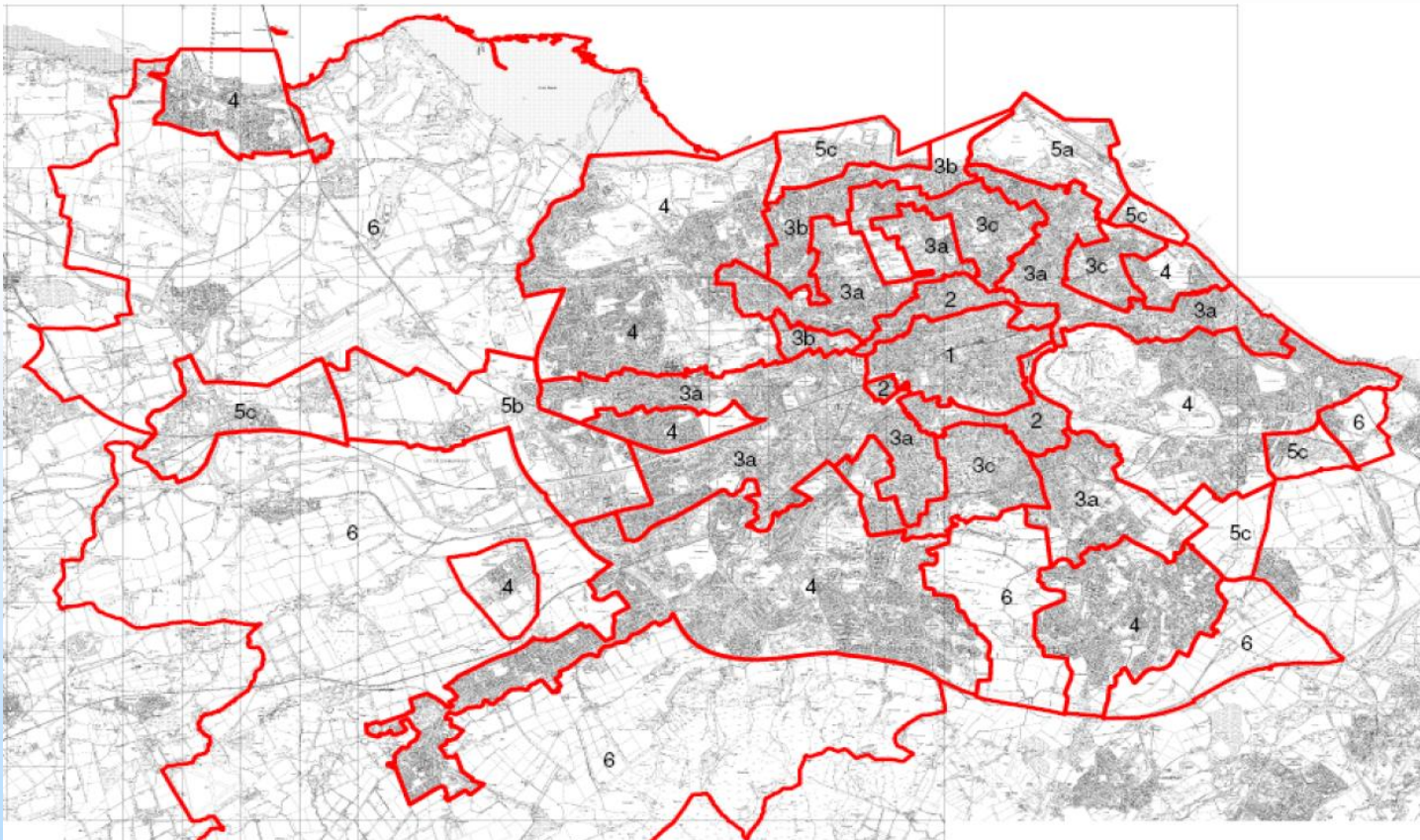

Parkování v nové zástavbě

- Příklady **maximálních** norem (VB)
  - Normy musí upravit místní správa tak, aby odpovídaly konkrétním požadavkům lokality –
    - Maloobchod s potravinami - 1 místo na 14 m²
    - Maloobchod s jiným než potravinovým zbožím - 1 místo na 20 m²
    - Kina a konferenční sály - 1 místo na 5 sedadel
    - Kanceláře - 1 místo na 30 m² = 1 místo na 2-3 zaměstnance
    - Střední a vyšší vzdělání - 1 místo na 2 zaměstnance + 1 místo na 15 studentů
    - Stadióny - 1 místo na 15 sedadel
    - Místní obyvatelé – 1,5 místa/dům nebo byt

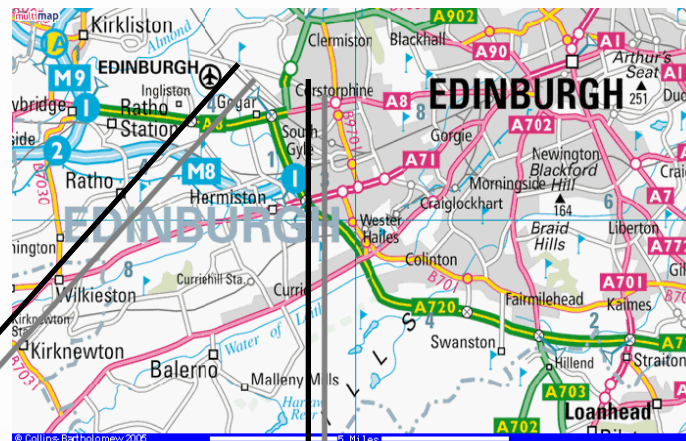
Maximální parkovací normy a dostupnost veřejné dopravy - Edinburgh

- % cestujících bez auta

- Všechna zařízení mají omezené parkování v místě

35% -
ústředí
banky

30% - obchodní
centrum

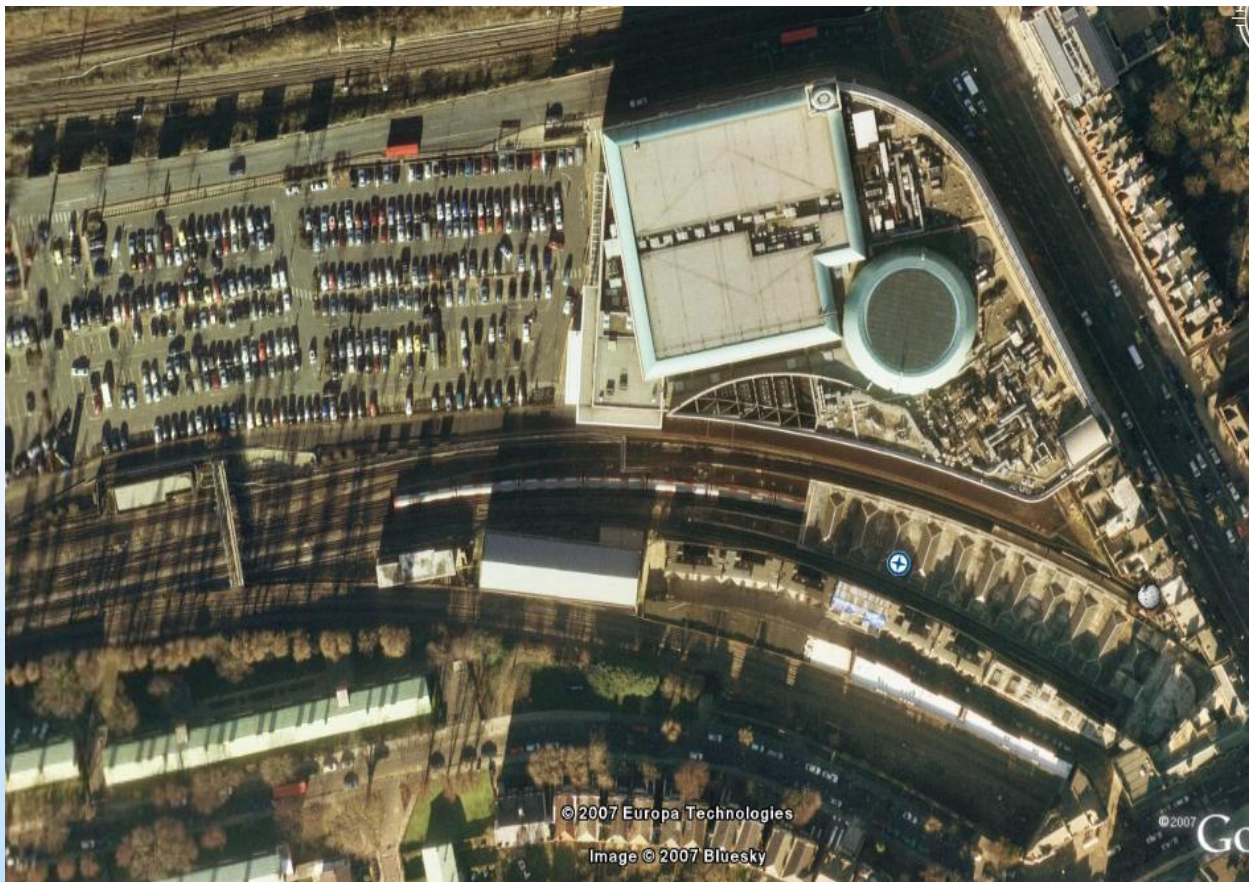
40%
nemocnice

- 2000-2006 využití autobusové dopravy v Edinburgu až 25%

Lokalizace parkování v mikroměřítku – důležité!

- Supermarket v blízkosti hlavní trasy autobusů, metra a vlakové stanice, i blízko místního nákupního centra
- Developer původně chtěl víc parkovacích míst a budovu v zadní části lokality
- Nakonec však souhlasil s parkováním menším o 25 % a budovou umístěnou v přední části, poblíž veřejné dopravy a pěších tras

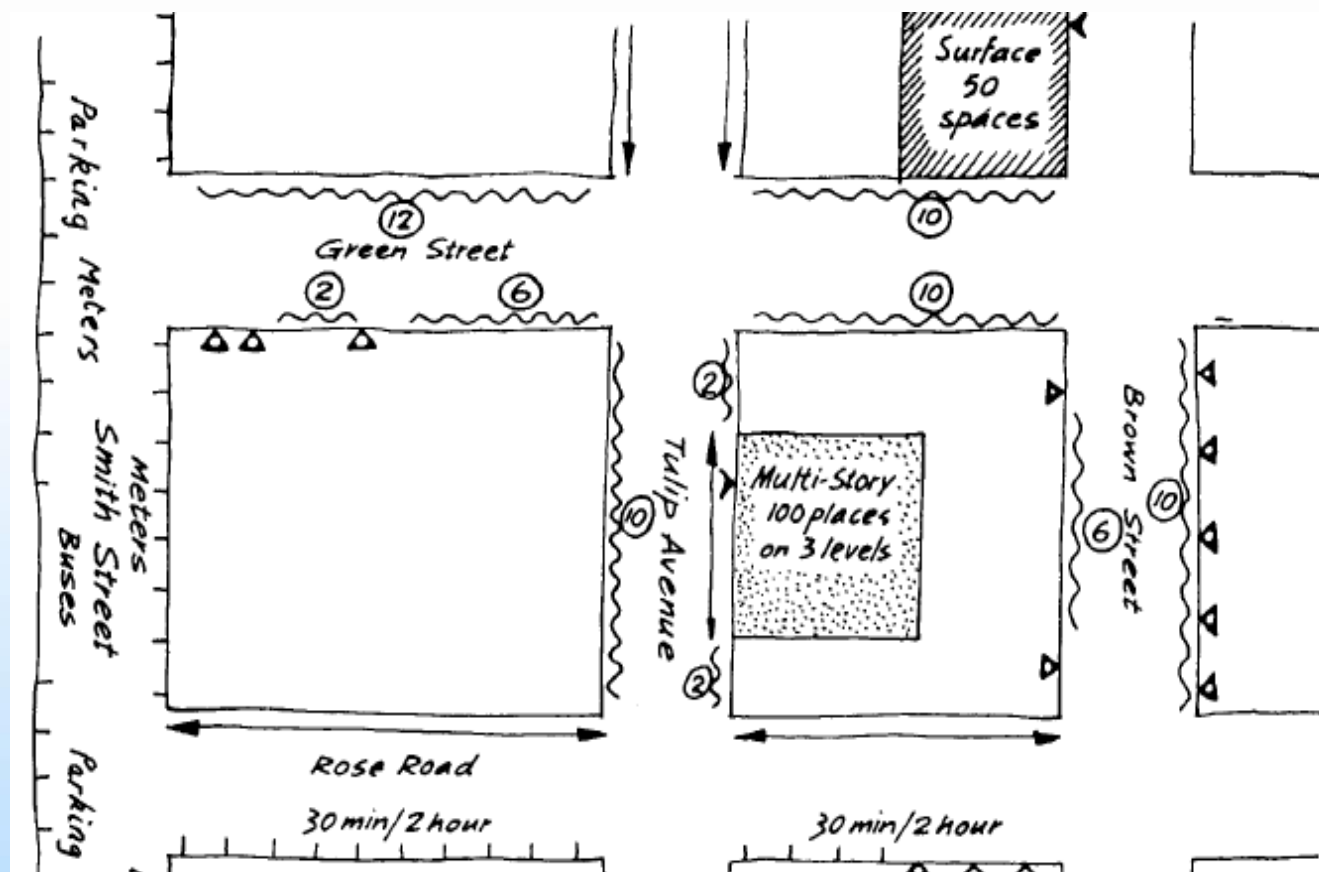
Další (technické) detaily o managementu parkování

Jak zjistíme, že je třeba zavést management parkování v ulicích města – a že to vyřeší naše problémy?

- Stížnosti – klasický počáteční bod
- Snažte se je podložit průzkumy:
  - Odhadněte teoretickou kapacitu (jedno místo = 4-5m prostoru); zohledněte stávající restriktivní opatření
  - Projděte stejnou trasu ulicemi v dané oblasti každou hodinu, např. od 7h do 20h
  - Všímejte si obsazenosti – kdy a kde je vyšší než 85% ?
  - Všímejte si poznávacích značek
  - Čas příjezdu a odjezdu – naznačuje typ cesty, a tedy typ uživatele
- Tam, kde je obsazenost $> 85\%$ - management parkování pomůže zlepšit situaci

Grafické znázornění průzkumu

Reálné snížení poptávky po parkování – Camden, Londýn

- Pokles poptávky po zavedení „modré“ zóny

		Reduction in parked vehicles (%)	
Zone		Daytime	Evening
	<i>CPZs with 'standard control hours' 8.30am-6.00pm or longer</i>		
CA-J	Primrose Hill	45	33
CA-L	West Kentish Town (Outer)	60	43
CA-M	East Kentish Town	45	27
CA-N	Camden Square	57	29
CA-P (a)/(b)	Fortune Green	27	24
CA-Q	Kilburn	38	40
CA-R	Swiss Cottage	31	33
Average		43	33
	<i>CPZs with 2-hour controls</i>		
CA-P (c)	Fortune Green	40	28
CA-L	West Kentish Town (Inner)	47	41
CA-S	Redington/Frognaal	58	34
CA-U	Highgate	32	18
Average		44	30

Jak (jinak) zjistit, kdo používá dostupná parkovací místa?

- Průzkum ve vzorku (100-200) místních obyvatel, zaměstnanců, návštěvníků, podnikatelů:
  - Zda mají auto
  - Jak cestují a jak často za různými účely
  - Kde a kdy parkují
  - Jak snadno najdou místo k zaparkování
  - Jak důležité je pro ně parkování, když se rozhodují, kam pojedou (nakupující, turisté)
  - Pokud je nějaké málo využívané parkoviště blízko oblasti, která se potýká s problémy v souvislosti s parkováním, ptejte se, proč ho nevyužívají
  - Problémy, které jim způsobují zaparkovaná auta / snaha auto zaparkovat
  - Atd...
- Užitečné důkazy, které vyvažují anekdoty a „nejsilnější hlasy“

Jak řídit parkování v ulicích měst

- Časové lhůty v určitých lokalitách:
  - Celodenní, pouze v době dopravní špičky, omezené stání
  - Pouze nakládání/vykládání zboží bez možnosti parkovat
- Zaměření na určité skupiny:
  - Místa pouze pro místní obyvatele
- Cena:
  - Pro místní levnější nebo bezplatné, bez časového omezení
  - Vyšší poplatek pro ostatní plus časová lhůta
  - Nastavení cen:
    - Teoreticky – vyrovnává nabídku a poptávku.
    - Prakticky – otázka politiky. Stejná cena jako v podobných městech?

Co je třeba zvládnout v rámci managementu parkování?

- Kontroly přímo na místě s jasnými zákonnými znaky
- Způsoby provedení platby – automaty, poukazy, stírací karty, mobily
- Údržba výše uvedených položek
- Reklamní metody a způsoby, jak vydávat povolení pro místní
- Dostatečně školený personál pro vymáhání – 2 hod týdně na kilometr regulovaného parkování
- Vybavení pro vydávání a záznam vybírání pokut
- Vybavení pro upevnění „botiček“ a/nebo odtah vozidel
- Kancelářský personál, který:
  - shromažďuje hotovost
  - vydává povolení
  - zpracovává pokuty a odvolání proti pokutám
  - monitoruje proces vymáhání
  - provádí účetnictví

Jaké budou moje náklady?

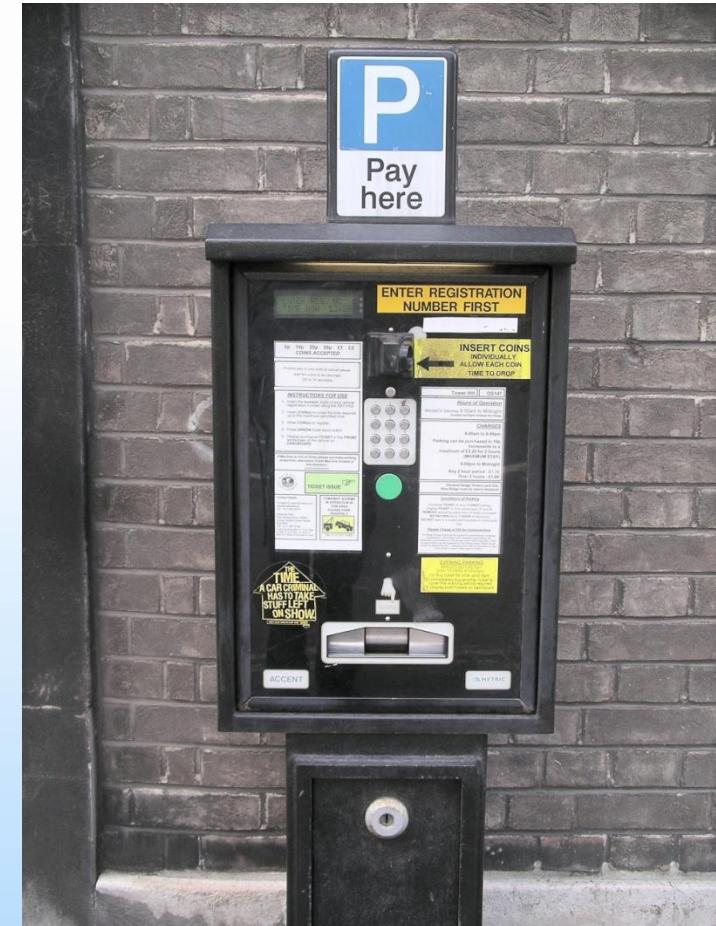
- Automat na parkovací lístky
  - Na 1 automat: 2500 EUR počáteční investice, 250 EUR/rok údržba (Velká Británie)
  - Dostatečně blízko parkovacím místům, aby řidič mohl koupit lístek a nevystavoval se riziku pokuty!
  - Jeden automat na 10-20 míst
- ALE!
  - Parkování přes mobilní aplikace – 60% podíl v různých částech Londýna, 80% v Tallinnu
  - V londýnském Southwarku přešli na parkování přes mobil v r. 2010:
    - Náklady na sběr a zpracování hotovosti klesly o 35%
    - Chyby v měření klesly o 56%
    - Příjmy se zvedly až o 6%
  - Viz video na http://www.youtube.com/watch?v=8_-9Mk5XvKc

Další náklady

- Nové nebo pozměněné značky a linie, které jasně vymezí pravidla
- Personál
  - Ve VB € 35 000 ročně na osobu
- Přístroje na vydávání pokuty
  - Ve VB € 1500 na jeden
- Databáze a další software
  - € 10 000

Příklad předpokládaných nákladů, VB 2011

- Menší úřad se 100km regulovaným pásmem (většinou jen časové limity, malá oblast s 1000 parkovacích míst v modré zóně)
- Potřebuje 8 hlídačů v ulicích, 2 kancelářské zaměstnance
- Provozní náklady £250 000 ročně
- Příjem £320 000 ročně
- Investiční náklady:

Amend TROs ³ & Upgrade signs & Lines to comply with regulations	£55,268
On-Street. Hand held ticket processing hardware & uniforms	£16,962
Off-Street. Hand held ticket processing hardware & uniforms	£3,581
Ticket Processing -Accommodation, Office set up hard/software	£35,179
Publicity & Consultancy Advice	£23,934
Stationery, Telephone, Training, Web-site & Cash processing	£19,413
TOTAL	£154,337

Kolik peněz vydělám?

- Durham, Anglie – historické město s 50 000 obyvateli

Km streets with no parking allowed	60
Total controlled parking spaces	1173
Number of residents' only streets	46
Number of off-street car parks	20
Charges (approx)/hour	£0.90
Revenue (inc off-street)	
Ticket revenue	£2,088,000
Fines revenue	£306,000
Operating costs	£1,923,000
Fines issued	9,300

- Kompletní informace na
<http://content.durham.gov.uk/PDFRepository/CPEAnnualReport1011.pdf>

Jaké dostupné technologie mi mohou pomoci a kolik to bude stát?

Řízení parkovacích míst a poplatků v reálném čase, San Francisco

- San Francisco, USA – měří obsazenost 12 000 parkovacích míst mimo ulice a 7 000 parkovacích míst v ulicích města
- Změna výše poplatků v reálném čase tak, aby se obsazenost udržela na 85 %
- Informace řidičům přes internet, aplikace v mobilních telefonech, GPS
- Realizační náklady – US\$?????
- Film na <http://www.streetfilms.org/mba-the-right-price-for-parking/>
- Viz www.sfpark.org (anglicky)
- A také <http://www.prnewswire.com/news-releases/streetline-raises-the-bar-on-what-consumers-can-expect-from-parking-guidance-apps-with-release-of-parker-30-151761085.html>

Úkol

- Pracujte jednotlivě.
- Jste zodpovědní za parkovací politiku ve vašem městě.
- Vytvořte **návrh** parkovací strategie pro vaše město/obec. Máte na to 45 minut. Nezapomeňte zvážit následující:
  - Jaké jsou nejproblematictější záležitosti?
  - Jakou strategii zvolíte a proč?
  - Jaké budou největší překážky při realizaci strategie – a jak se je pokusíte překonat?
  - Jsou nějaké problémy/otázky, které nebudete schopni řešit efektivně?
  - Jaké další informace potřebujete, abyste se mohli účinně rozhodnout?

Úkol

- Pracujte jednotlivě.
- Jste zodpovědní za parkovací politiku ve vašem městě.
- Vytvořte **návrh** parkovací strategie pro vaše město/obec. Máte na to 45 minut. Nezapomeňte zvážit následující:
  - Jaké jsou nejproblematictější záležitosti?
  - Jakou strategii zvolíte a proč?
  - Jaké budou největší překážky při realizaci strategie – a jak se je pokusíte překonat?
  - Jsou nějaké problémy/otázky, které nebudete schopni řešit efektivně?
  - Jaké další informace potřebujete, abyste se mohli účinně rozhodnout?

Děkuji mnohokrát za Vaši účast
a pozornost

Mnohem víc informací k
parkování naleznete na
www.eltis.org, nebo je můžete
získat přímo ode mne, Toma
Rye, na tom.rye@tft.lth.se